

Wat is er aan de hand?

- 13 december 2016: De Europese Commissie publiceert een voorstel om de regels rond de coördinatie van socialezekerheidsstelsels te herzien. Dit is het tweede onderdeel van het zogenaamde 'labour mobility package' voor 2016. Het eerste deel was de aanpassing van de Detacheringsrichtlijn. Het voorstel daarvoor is op 8 maart 2016 gepubliceerd.
- 15 februari 2017: het voorstel voor de herziening van de Coördinatieverordening Sociale Zekerheid en de inzet van het Nederlandse kabinet daarbij is besproken in de Tweede Kamer in een Algemeen Overleg.

Wat zijn de Detacheringsrichtlijn en de Coördinatieverordening?

- De Detacheringsrichtlijn regelt welk arbeidsrecht van toepassing is voor werknemers die in een andere lidstaat werken dan zij wonen.
- De Coördinatieverordening regelt welk socialezekerheidsstelsel van toepassing is en waar premies worden afgedragen. Volgens de Coördinatieverordening kan maar één sociaal zekerheidsstelsel van een lidstaat op enig moment van toepassing zijn. Met deze regels is duidelijk in welk land iemand verzekerd is voor de sociale zekerheid en onder welke voorwaarden hij of zij een uitkering kan aanvragen of aanspraak heeft op zorg.

Waarom is de Coördinatieverordening belangrijk voor Nederlandse werknemers?

Coördinatie van de socialezekerheidsregels tussen lidstaten is belangrijk om gelijk-loon-voor-gelijk-werk te realiseren. Niet alleen de Detacheringsrichtlijn zorgt voor oneerlijke concurrentie op de Nederlandse arbeidsmarkt, maar ook de Coördinatieverordening met de regelgeving daarin rondom de afdracht van sociale premies.

Voorbeeld: een werkgever die iemand inhuurt uit een land met een lager niveau van sociale zekerheid dan in Nederland, betaalt voor die werknemer 24 maanden sociale premies op het niveau van het thuisland. Dit maakt een werknemer uit een lidstaat met een lagere sociale zekerheid goedkoper dan een Nederlandse werknemer die hetzelfde werk doet. Deze vorm van oneerlijke concurrentie zorgt voor verdringing van arbeid.

Wat staat er te gebeuren?

De Europese Commissie stelt voor dat de overheid van het land waar de werknemer aan het werk is, meer bevoegdheden krijgt om te controleren of voor deze werknemer de juiste premies afgedragen worden. Daarnaast stelt de Europese Commissie duidelijkere procedures voor om samenwerking tussen de overheden van de lidstaten te bevorderen en zo misbruik en oneerlijke praktijken aan te pakken.

Wat moet er gebeuren volgens het CNV om gelijk loon voor gelijk werk te realiseren?

Het voorstel van de Europese Commissie is op kleine punten een verbetering, maar er is volgens het CNV veel meer nodig om gelijk loon voor gelijk werk te realiseren:

- De periode dat iemand - goedkoop - vanuit een ander EU-land in Nederland kan werken is nog steeds 24 maanden. Deze termijn moet maximaal 6 maanden zijn. Die termijn wil het CNV ook voor de Detacheringsrichtlijn.
- De onderneming die een werknemer uit een ander EU-land in Nederland laat werken moet substantiële activiteiten uitvoeren in de geregistreerde vestigingsplaats. Dit moet een einde maken aan de praktijk waarbij ondernemingen zich op papier in een land vestigen alleen maar omdat de regelingen daar gunstig zijn (postbusondernemingen). Ook moeten een werknemer eerder gewerkt hebben in het land waar hij of zij premies afdraagt en daar ook weer gaan werken na de detachering. Dit voorkomt dat werknemers alleen 'op papier' ergens wonen om zo een zo laag mogelijke sociale premie af te dragen.
- De Europese Commissie geeft nationale overheden meer bevoegdheden om de formulieren waarop staat waar sociale premies worden betaald - zogenaamde A1-verklaringen - te checken. Bijvoorbeeld door bij vermoedens van fraude de lidstaat waar iemand woont te vragen de A1-verklaring in te trekken. Het CNV wil dat de lidstaat waar iemand werkt meer mogelijkheden krijgt om zelf een verklaring in te trekken.
- De A1-verklaring moet minder fraudegevoelig worden, deze moet volledig digitaal zijn, informatie bevatten over het loon waarover premies wordt afgedragen en een foto en een uniek identificatienummer van de werknemer bevatten.
- Werkgevers en inleners moeten sociale premies ook in het werkland kunnen afdragen. Het werkland maakt ze vervolgens over aan het woonland.

Waarom is de inzet van het kabinet te mager?

De inzet van het kabinet richting Europese Commissie - verwoord in de BNC-fiche, ofwel de Beoordeling Nieuwe Commissie-voorstellen - kan scherper. Het kabinet geeft aan dat de essentie van de Nederlandse inzet gelijk loon is voor gelijk werk, namelijk: "Premieverschillen in de sociale zekerheid tussen lidstaten mogen niet leiden tot oneerlijke concurrentie op loonkosten." Maar er is meer voor nodig om dit te bereiken dan waar het kabinet nu op inzet. Op de volgende twee punten is de inzet van het kabinet veel te mager:

- Het kabinet noemt de termijn van 24 maanden voor afdracht van premies op het niveau van het woonland en het gevaar van oneerlijke concurrentie op loonkosten en stelt dat "een verdere beperking van de termijn voor afdracht van premies in het land van herkomst was een mogelijkheid geweest." Daarbij stelt het kabinet dat, "Dit punt in de toekomst aandacht zal vragen."
- Hetzelfde geldt de aanpak van de A1-verklaringen. De Europese Commissie stelt voor om nationale overheden meer bevoegdheden te geven om A1-verklaringen te checken en bij vermoedens van fraude de zendende lidstaat te vragen om de verklaring in te trekken. Het CNV vindt dat een ontvangende lidstaat meer mogelijkheden moet krijgen om zelf een verklaring in te trekken. Het kabinet stelt dit in mindere mate door te vragen om een "grens aan de bindende kracht van de A1-verklaring" wanneer het niet-intrekken van een A1-verklaring zou leiden tot "een schending van het principe van loyale samenwerking". In het AO van 15 februari heeft de minister inmiddels laten weten dat het inzet is van Nederland dat ontvangende landen de mogelijkheid moeten kunnen krijgen om de A1-verklaringen in te trekken.